

1903.
márczius 28.

A MI LAPUNK

13-dik sz.
II. évfolyam.

MAGYARORSZÁG ÖSSZES IPAROSAINAK ÉRDEKEIT SZOLGÁLÓ HETI KÖZLÖNY
S IPARTESTÜLETEK HIVATALOS LAPJA.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 4 korona.

MEGJELEN MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési ár:
Félévre . . . 2 korona.

Felolós szerkesztő: Babós Elek. — Társ-szerkesztők: Lábdy Antal és König S. — Kiadja a szerkesztőség.

Szerkesztőség:
Szeged, Csekonics-utca 1.,
ahová a kéziratok küldendők.

Lap-bizottság:
Regdon Sándor építész.
Pálfy Dániel vasöntőde és gépgyáros.
Brauswetter Ottó órágyáros.
Braun János hangszer-készítő.

Kiadóhivatal:
Szeged, Kárász-utca 7-ik szám.
(Braun János hangszerkészítő,
ahová a pénzek küldendők.)

HETI NAPTÁR.

1903. márczius 29-től április 4-ig. (Az évnek 13. hete.)

Márczius 29. Vasárnap: Judica
, 30. Hétfő: Kvirin
, 31. Kedd: Ámosz
Április 1. Szerda: Hugó
, 2. Csütörtök: Paul. Fer.
, 3. Péntek: Fájd. Szűz
, 4. Szombat: Izidor

Sorshuzások április 1-én: 4%-os 1854. államsorsjegy, szám huzás, 4%-os tiszaszabályozási sorsjegy, Rudolf-sorsjegy, 4%-os földhitel sorsjegy 1867. évről, sor. huzás, 3%-os török sorsjegy.

Eszmeccsere.

V.

(Folytatás.)

Ezeknek a középpontoknak létesítése és ismereteknek terjesztése tehát szintén elsőrendű fontosságú — amint tényleg igyekszik is a kereskedelmi kormány ezeket fokozatosan teremteni.

Idő hiánya miatt kénytelen vagyok mellőzni egynek kivételével a többi eszközt, mely önmagukban elég fontosak ugyan, de talán mégsem annyira, mint ezek. Egyedül a hitel képez kivételt, mely a kisipar legfontosabb kérdései közé tartozik, melyről azonban felesleges külön szólnom, a szövetekezés megoldja ezt, amint a szövetezetekekről szólva, utaltam is erre.

Amiről azonban már néhány szót kell szólanom, az a *fegyenczipar*.

Ez is a régen függő és elintézésre váró kérdések közé tartozik; állandó panasza és tegyük hozzá, jogos panasza a kisiparosoknak. Már t. i. az a mód, a melylyel ezt most üzik. De — hogy teljesen igazságosak legyünk — tegyük hozzá azt is, hogy egyrészt a kereskedelemügyi kormányzat állandóan sürgeti ennek az ügynök rendezését és a legnagyobb sérel-

meket már orvosolta is, másrészt az igazságügyi kormányzatban is megnyilatkozott a jóakarát e kérdés rendezésére. Utoljára ez a kérdés 1883-ban rendeztetett. Ha az akkori megállapodások megtartatnak vala, akkor nem lett volna oka kisiparoságunknak panaszra, mert azok a megállapodások egészséges alapot képeztek volna az ügy oly megoldására nézve, mely mellett elég tétetik vala az igazságügy érdekeinek is, az ipari érdekek minden sérelme nélkül. De nem tartattak meg és azért elmergesedett a helyzet ebben a tekintetben.

A fegyenczek foglalkoztatása kérdésében a külföldön egészen más elvek érvényesülnek ma, mint régebben. Ma már senki sem ragaszkodik ott a kizárólag a zárt helyiségekben való foglalkoztatáshoz, Németországban is, Franciaországban is tulnyomólag kerti és mezei munkánál értékesítik ezt az olcsó munkaerőt. Mennyivel célszerűbb volna ez hazai viszonyaink között, midőn a kerti gazdálkodásnak még elemeinél tartunk, midőn a gyümölcs-tenyésztés, a szőlőgazdaság és annyi más, a belterjes gazdálkodáshoz tartozó foglalkozási ág jó munkaerőt igényel! A kísérlet, melyet e tekintetben igazságügyi kormányzatunk tett, úgy tudjuk, biztató és így alapos reményünk lehet arra nézve, hogy ez a régen függő kérdés is végre-valahára megoldáshoz jut.

Lehet, sőt hazai viszonyaink között célszerű is, a letartóztatási intézetekben ipari foglalkozást üzni. De ki kell választani azokat, melyekkel a hazai közigazdaságnak szolgálatot tehetnek, van erre iparágak egész sorozata, melyekben hézagot pótolna ezeknek az ipari termelése. Van még egy másik szempont is, mely talán fontolóra vehető: a hosszú évek sorára letartóztatottak foglalkoztatása az u. n. egészségtelen üzemekben. Igaz, hogy ez minden, csak nem humánus felfogás. Amde ezek az iparágak megvannak, üzetnek, tisztességes családapák százai koczkatatják azokban életükek. Ha már nem lehet azokat megszüntetni, — aminthogy nem lehet, mert az a termelés szükséges —

Kérjük a lejárt előfizetések szives megújítását.

akkor legalább keressünk oly megoldást, mely a társadalomra és esetleg az állami rendre nézve is veszélyes egyéneket tegye ki annak a veszélynek, amely ma a tisztességes munkások százaira hárul; talán lehet a letartóztatási intézetek mellett a mai ipari foglalkozás helyett ilyen üzemeket berendezni.

Csak mint eszmét penditem meg ezt. Van több más ipari foglalkozás is, melyeknek berendezése a letartóztatási intézetekben az egész országra nézve hasznos volna, szóval ez a kérdés megoldható az igazságügyi érdekek minden sérelme nélkül és nem is lehet kétséges, hogy meg fog oldatni. A mint az igazságügyi kormányzat épen most tesz egy hatalmas lépést a javítóintézeti fiatalok olyan kiképzésére, hogy azok onnan kikerülve, hasznos munkásokká válhassanak és elhagyva e tekintetben az eddigi irányt, a kereskedelemügyi kormányzat állandó érdeklődése ezen fontos ügy iránt meg fogja teremteni ebben is a gyökeres változást és kisiparunknak egygyel kevesebb bajjal kell majd számolnia.

Áttérek már most röviden a kisipar jövő alakulásának irányítására nézetem szerint alkalmas legfontosabb eszközökre.

Első helyen áll itt a *gyakorlati irányú ipari oktatás*, minden iparfejlesztés sarkköve. Ezen a téren — kérdés nélkül hivatkozhatunk reá — igen nagy haladásra mutathatunk. Tíz év alatt annyit és olyant alkottunk, hogy megnyugvással állhatunk ki a legelső államok versenyébe. Sok részlet dolgában még kétségkívül sok javítani valónk van ezen a téren is, a tíz éves tapasztalatokat az egész vonalon érvényesítenünk kell, de ipari szakoktatásunk szervezetével és működésével nem fogunk háttérben maradni.

Ezt az irányt csak folytatnunk kell, természetesen mindig a változó élethez szabva az iskolákat is, mert gyakorlati czélú iskola szervezete sohasem tekinthető állandónak, annak — bizonyos határok között — úgy kell módosulnia, amint az élet követeli — és ha az iparoktatás az egész iparfejlesztési politikában elfoglalja azt a helyét, mely azt megilleti, ha iparoktatásunk mindenkor simulni fog a való élet kívánalmaihoz, akkor a jövő fejlődés legbiztosabb zálogát birandjuk benne.

Az iparoktatáshoz tartozik, sőt annak egyik leghatékonyabb része: a *gyakorlatban alkalmazott segédek és munkások képzése*.

Az az iparoktatás a leghatásosabb, mely a kenyérkeresetben már megedzett iparosokat tanítja, illetve képezi ki tovább. A haladottabb ipari államok iparoktatásában tényleg erre is fektetik a fősúlyt. El fog következni erre nálunk is az idő, ma még nem tartunk ott. De meg kell kezdenünk ezt — még pedig szélesebb alapon — az iparos-segédekkel, folytatnunk, kiterjeszteniük kell azt az irányt, melyet különösen társadalmi tényezők annyi ügyszeretettel

megkezdettek. Első sorban a katolikus legény egyleteket értem itt, melyeknek tendenciája lehet felekezeti szempontból talán kifogásolható — bár én azt vallom, hogy az iparosok körében a vallásosság még intenzivebb módon lenne ápolandó, természetesen minden egyház részéről, mert a vallás ápolása az erkölcs nemesítése, az erkölcs nemesítése pedig a munka szeretetére vezet — de hogy ipari szempontból ez a mozgalom és munka a legnagyobb elismerésre méltó, az kétséget nem szenvedhet.

Döntő fontossága a kisipar jövő alakulására, hogy csak még egy lényeges eszközzel megemlékezzem, a már említett *inas-ügy rendezése* részben törvényes alapon — melyet már érintettem röviden — részben az *inasok képzése* által jobb műhelyekben, részben a *mester és inasának serkentése kiállítások és vizsgák rendszeresítése* által, részben *inas-otthonokkal és állami jutalmakkal* is.

Nem foglalkozhatom részletesebben ezekkel az elég fontos kérdésekkel sem, csak érinthetem általában; csupán arra utalhatok, hogyha azon a nagy bajon nem segítünk, hogy a legjobb műhelyek nem tartanak inasokat, tehát nem gondoskodunk a jövő iparos-nemzedék jó képzéséről; ha nem fektetünk igen nagy súlyt a jövő iparos-nemzedék erkölcsi nevelésére, mire példát adott legutóbb Magyarország első asztalosmestere az ő orosházi tanoncz-otthonával: akkor meddő lesz minden munkánk, erős kisipart úgy teremteni nem tudunk.

A mint ma kivonják magukat a legjobb mesterek az inas-tartás alól, úgy kell éppen ezeket ambicionálnunk az ellenkezőre. Tudnunk kell felkelteni a legelőkelőbb kisiparosok büszkeségét abban az irányban — vannak és lesznek erre eszközeink — hogy a legképzettebb inasok, illetve segédek az ő műhelyeikből kerültek ki, oda kell visszatérnünk ezen a téren, hogy a legelőkelőbb mesterek iskolákat alapítsanak maguk körül, mint régen a művészek tették, tanítványában kell dicsérni a mestert és az lesz közülök a legnagyobb, kinek legtöbb tanítványa aratja a legnagyobb sikert.

Végeznem kell, mellőznöm kell sok fontos kérdést, nem futja az időből, sokkal nagyobb a tárgykör, semmint egy szűk előadás keretébe teljesen beilleszthető lenne. Azért tehát a fontos részletek közül is csak a legfontosabbakat ragadhattam ki.

Ilyen egyebek között az *önérzet és a foglalkozás iránti büszkeség* is.

Az önérzet és öntudat hiánya sokat ártott iparunknak. A régi polgári büszkeség, ez a régi iparos erény már jóformán csak emlékeiben él, pedig önérzet és öntudat nélkül nincs foglalkozási ág, mely magának tiszteletet tudna kivívni. Ez a mi kisiparunk baja is.

Nem érzi azt a büszkeséget, melyet mester-ségének erős továbbfejlesztéséből kellene meri-

tenie, mert ha érezné, akkor sok kóros jelenség nem mutatkoznék, akkor a faji fenntartás mellé a foglalkozási ág fenntartása utáni törekvés is sorakoznék. Emeljük tehát ezt az önértéket. Komoly munkával és becsületes törekvéssel, szaktudással és műveltséggel ki kell vivnunk az ipari munka megbecsülését és ha ebben elől maga a kisiparosság jár, a megbecsüléssel egyrészt és a megbecsültetés iránti törekvéssel másrészt, akkor — bár nehéz helyzet előtt áll, nagy átalakulásokon kell keresztülmennie, jó részében régi, évszázados jellegéből is ki kell vetkőznie — nemcsak nem kondult meg fölötté a halálharang, hanem új tért kap fejlődésére, fontos tényezője lehet közgazdaságunk alakulásának.

Egy gazdaságilag fejlődésben és átalakulásban lévő államban minden termelési tényező megtalálja a maga helyét, csak alkalmazkodnia kell az átalakulás proceszusához.

Meg fogják találni kisiparosaink is, ha komolyan akarják; menthetetlenül elpusztulnak, ha ennek útját állják.

Nem a robogó vonatot téríti el utjából, a ki elébe fekszik, a vonat zökkenhet egyet, pillanatnyira meg is állhat, de azután utját ismét tovább folytatja, ellenben megsemmisül az, a ki elébe állott. A magyar kisiparosság sem fog a gazdasági átalakulás útjába allani, keresni fogja, keresnie kell elhelyezkedését benne, csak így biztosíthatja jövőjét. *Szterényi József.*

*

Bevezető sorainkban utaltunk arra, hogy ezen nagyszabású és megbecsülhetlen felolvasás tartalmára visszatérünk, de nem azért, mintha bírálatot óhajtanánk gyakorolni a kitűnő nemzetgazdász felett, hanem kizárólag azon célból, hogy az elhallgatott tényeket is megvilágítva, alkalmat nyujtsunk a felvett tárggyal folytatlagosan foglalkozni.

Az iparügyek iránt érdeklődőknek melegen ajánljuk tehát az „Eszmecsere“ czim alatti közleményeket és szívesen vennők, ha ahöz avatottak hozzászólának. *Szerk.*

Iparpártolás a gyakorlatban.

Előző közleményeinkben az iparpártolás mozgalmát vezetői iránti bizalmunk és tiszteletünk kifejezése mellett bírálatunk tárgyává tettük a gyakorlati iparpártolást s egyebeken kívül javaslatba hoztuk az eszmének minél szélesebb körben való terjesztését, oly egyesületek alkotását, melyeknek tagjai fogadalmat tegyenek a hazafias ügy terjesztésére és arra, hogy mindazon szükségleteiket, miket a magyar ipar termékeiből fedezhetnek, abból fedezik; hogy befolyásukat társadalmi uton is felhasználják az ügy érdekében, hogy az iparpártolást kössék össze a hazafiassággal, hogy a közönség ennek kényszere alatt álljon stb.

Nők az iparpártoló szövetségben.

A hazai iparpártolás üdvös eszméje örvendetes módon terjed ország-szerte; a buzgó kezdeményezők fáradságot nem ismerő tevékenységet fejtenek ki az eszme hívei táborának növesztésében s bár még mindig inkább csak az elméleti téren mozog tevékenységük, a fokozatos haladás mellett a gyakorlati téren is észlelhető némi haladás. Örvendetes jelenség, hogy ujabban lelkes hölgyeink szintén részt követelnek a mozgalomból.

Kalapot emelve üdvözöljük érette őket! Mért hisszük, hogy az ő hatalmas befolyásuk, aprólékosságokra is kiterjedő figyelmük nagy lökést ad a mozgalomnak. A nők a társadalmi életnek hatalmas tényezői voltak mindig, sőt számtalan példa áll előttünk, hogy a nemzetek sorsára is irányító befolyást gyakoroltak; ők vannak hivatva a családban a helyes és hazafias nevelésre, a gazdálkodó öltözködésre, a divatra befolyást gyakorolni, úgy férjeik, mint gyermekeik körében.

Az iparpártolás helytelen módja.

Az alábbi hirecskében szereztünk annak idején tudomást városunk hölgyeinek mozgalmaról:

„A magyar iparpártoló hölgybizottság gyűlése. Ma délután az iparpártoló hölgybizottság Kemény Nándorné elnöklete alatt ülést tartott, hogy a szegédi nyakkendő gyár érdekében társadalmi uton akciót fejtsenek ki. Az elnöknő lelkes indítványára elhatározták, hogy ezután csakis magyar gyárak által készített szövetekből varrot ruhákat viselnek, sőt a február 21-én rendezendő egyleti táncmulatságukra is magyar kelmékből készült ruházatot csináltatnak. A február 21-én, az Otthon és a Lloyd termeiben tartandó táncmulatságot nagyszabású hangverseny fogja megelőzni, ennek műsorát közelebb állapítják meg. Az estély tiszta jövedelmét iparosok részére díjak kitűzésére fordítják.“

Engedjék meg nagyon tisztelt hölgyeink, hogy úgy a jótékonyág, mint az iparpártolás terén általánosan elfogadott gyakorlattal szemben megpróbáljunk némi újítást javaslatba hozni.

Nem lehet kétségünk abban, hogy a mozgalom indításának, midőn valamely hangversenyt, táncestetélyt, népünnepélyt rendeznek, mindig a kifejezetten bevallott a célja, melyet hogy diadalra juttassanak, úgy maguk az intézők, mint az abban résztvevők részéről tetemes áldozat hozatik, mert az ily jótékony célú mozgalmak nagy áldozatot követelnek a közönségtől: fizetni kell a zenét, a közreműködő művészeket (mert ezek csak igen ritkán hoznak áldozatot a célnak), a termet, a világitást, a nyomtatványokat stb. Ezekon kívül az ily összejövetelek résztvevői öltözékben, kocsibérben, vendéglői költségekben, belépti jegyekben, tetemesen meg vannak adóztatva. S így a leszámolásnál a szereplőknek rendszerint több jut,

mint a kitűzött célznak. Szép összeget kap a művész, a zenész, a vendéglős, a világítási vállalat, a kereskedő stb és csak a mi esetleg ezek után főlőleg mutatkozik, jut a tulajdonképeni célra.

Vajjon a jótékony cél sikeresebb megszolgálására nem lehetne-e alkalmas módot találni arra, hogy az ily mozgalmaknál az ünnepélyességek, mulatozások mellőztessenek s a mozgalom pusztán a cél előmozdítására fordítandó áldozathozatalra vegye igénybe a közönséget?

Ha ennek módja megtalálhatnánk, mennyi hiábavaló, muló értékű költsékezéstől kiméltetnénk meg a közönség; mennyivel hatalmasabb mérvben mozdíthatnánk elő a tulajdonképeni cél.

Kínálkozik erre kétféle mód is. Egyik az, mely csak némi önmegtágadást kíván, azt, hogy engedjük el a mulatozást egészen s az így megtakarított összegnek 25%-át adjuk jótékony célra, a megmaradt 75%-ot fordítsuk magunk javára.

Ez felelne meg külsőleg is annak az őszinteségnek, melylyel a jótékonyt gyakorolni akarjuk. A másik az, hogy mondjuk ki már az előkészítő gyűlésen, hogy a fényűzés kerültesse úgy a rendezésben, mint az öltözékben és kiki tegye le a jótékonyt oltárára annak az összegnek csak 25%-át, melyet elkölteni szándékozott. Mindkét esetben több jut a nemes célra s a társadalom is nyer mellette 75%-ot.

Ezt annál inkább megtehetik még azok is, a kik szerepelni, tündökölni szeretnek az ily alkalmakkor, a kiknek mi értékük sincsen a jótékonyt iránt, mert azt a fényűzést, melyet kifejtetni szoktak vagy kívántak, eme 25%-os adományjal ép úgy kifejezhetik és e mellett tanúságot tennének a takarékoságról és a jótékonyt iránti helyes fogalmukról.

Az iparpártolás és iparosaink, kereskedőink.

Társadalmunk mérvadó körei elismerésre méltó tevékenységet fejtenek ki a hazai ipar érdekében. Sokat panaszkodnak iparosaink és méltán a hazai iparcikkek mellőzéseért, hibáztatják a fogyasztó közönséget és a hazai kereskedelmet.

A mi a mi iparosainkat illeti, biz azok sem jobbak a „Deákné vásznánál.“ Biz ő kelmék sem sokat törődnek azzal, hogy a mit vásárolnak, magyar-e, cseh-e. Sőt vannak sokan oly kényelem-szeretők is az iparosok között, a kik maguk is segítenek a mi ellenségeinknek meggazdagodására az által, hogy oly külföldi iparcikkeket árulnak üzleteikben, a melyeket nekik kellene készíteniök, s mig a hazafias, művelt magyar közönség egy kis töredéke a hazai kisipar fölsegélyezésén fáradozik, ők maguk is a külföldi cikkek fogyasztói.

Kereskedőink pedig görcsösen ragaszkodnak régi külföldi forrásaikhoz még akkor is, ha ugyanazon cikkek ma már hazai forrásból is beszerezhetnék. Ezen állításunkat, sajnos,

számos tényekkel igazolhatjuk. Hazai kereskedőink között sok az olyan, a kiből nincs érzék az iparpártolás hazafias volta iránt.

Pedig a hazai ipart a kereskedők nélkül fejleszteni lehetetlen s az iparpártolási mozgalom teljes sikert a kereskedők támogatása nélkül soha el nem érhet. A hazafias kereskedőnek kell felkeresni az iparost megrendeléseivel, neki kell minták nyújtásával irányt jelölni a kereskedelmi forgalomra alkalmas cikkek előállítására. Hogy ez nem tartozik a lehetlenségek közé, bizonyítja egy budapesti nagykereskedő cég, mely az ottani és vidéki iparosok egész seregét foglalkoztatja oly cikkek előállításával, melyeket kereskedőink kizárólag külföldről szereznek be.

Ha kereskedőink ezen része nem elég ügyes, avagy kényelmi vagy egyéb okokból e cézget követni nem tudják, de érzékkel bírnak a hazai iparpártolás nagy nemzetgazdasági horderejéről, mondjuk ki magyarán: *ha eszen kereskedőink elég műveltek és elég hazafiasak megérteni az iparpártolás fontosságát, szerezsek be szükségleteiket oly hazai nagykereskedőtől, a kik uttörői a hazai ipar fejlesztésének.*

* * *

Kérjük az iparpártolással foglalkozó jóakaróinkat, mellőzzék az iparosok pénzbeli megjutalmazását, mely a mellett, hogy az önértetes emberre legtöbbször megalázó, a cél előmozdítására sem alkalmas.

Helyesebb volna az ily alamiznaszerű pénzbeli jutalmazás helyett az iparosoknál megrendeléseket eszközölni s azokat eladni vagy kisorsolni, s minthogy mindenki tudja, hogy az így megrendelt tárgyak kellő gonddal és izléssel készültek, rendesen magasabb árban lennének értékesíthetők, mint a mennyibe kerültek, s így újabb és újabb alapot lehetne teremteni az iparpártolásra.

Ezen eljárás nehézségekbe nem ütközik, különösen nem az olyan városokban, a hol az ipar pártolására egyetek vagy szövetségek alakulnak s a hol az iparosok, mint Szegeden, Kolozsvárott, Debreczenben, időközi kiállításokat rendeznek.

Megrendelések gyűjtése.

A szegedi kiskereskedők a kamarához fordultak panaszukkal, hogy egyes kereskedők ügynökeik útján gyűjtik a házbéli szükségletek megrendeléseit.

A kamarában e miatt élénk eszmecsere fejlődött, a melyből alig tudunk kiigazodni. Azaz tudni csak tudnánk valahogy következtetni valamit a szándékból, de azzal nem vagyunk képesek megbarátkozni, hogy ők maguk akarnak korlátokat szabni a szabad kereskedelem elé.

Ugy látszik, hogy az irigység képezi rugóját ezen fellépésüknek; kicsinyesek, ha esetleg

pár fillérsnyi veszteségük van a házakban gyűjtött megrendelések folytán, de egyébként határt nem ismernek, ha „üzlet“ akad kezeik közé.

Nem mondjuk, hogy egyesek, a kik akár rossz, akár drágán árusított cikkeik, avagy pedig nem előzékeny és nem szilárd kiszolgálásuk folytán, nem szenvednek kárt az ugynevezett megrendelés-gyűjtés által, de határozottan tagadjuk, hogy hivatásukban nevelkedett és annak megfelelni képes, *tényleges kereskedők* e miatt megrövidülnének, mert mindenki szívesben vásárol ott, a hol tisztességes kiszolgálást élvez pénzéért, a mihez nem tanult kereskedőknek csak ritkán van érzékük.

Egy helybeli kereskedőnek vagy iparosnak megtiltani, hogy megrendeléseket házon kívül is elfogadhasson vagy keressen, észszerűtlen kívánság és csodáljuk a kereskedelmi és iparkamarától, hogy a kiskereskedők ezen óhaját pártolni határozta.

Ellehezni azt, hogy a megrendelést házhoz küldje bárki is, bizonyára maguk a kérelmezők sem óhajtották és ha ugyanakkor újabb megrendelés tételik, az az összeköttetésnek rendes folyománya, a mi, hol sem gyermek, sem cseléd nem áll rendelkezésre, többet ér a megrendelőnek, mint a megrendelést teljesítőnek.

Mint mindennek, úgy ennek is vannak fényes árnyoldalai és legyenek kereskedőink meggyőződve arról, hogy a fogyasztó közönség nem befolyásoltatja magát sem általuk, sem mi általunk, de ha eféle dolgokat igyeksenek kiereszokolni, a mi nékiök soha sem fog sikerülni, úgy kereskedőink csak önmaguknak és tekintélyüknek ártanak.

—n.

Levéli.

Ki okozza a makói iparosok között a pártszenvedélyt?

B. lapjuk 12. számában, fenti czim alatt megjelent cikkre, mely a 11. számban közölt levélre válasz akar lenni, engedje meg a t. szerkesztőség, hogy némi felvilágosítással szolgáljak.

Első sorban fenn kell, hogy tartsam a 11. számban hozott levelemben kifejtett összes állításaim és ha ezzel szemben fenti czimen irt cikknek írója igyekszik körjük nevében a pártszenvedély vádját lerázni, annak csak az esetben tudnék örülni, ha oly igyekezetet tényleg is tapasztalnék, illetve hatáskörükből csupa oly ügy indulna ki, mely mindenek felett a testület — tehát az össziparosság — érdekét volna hivatalva előmozdítani.

Egyebekben konstatálnom kell, hogy a cikk írója nagy tájékozatlanságánál fogva nem igen látszik különben sem törődni a testület ügyeivel úgy a jelenben, mint a multban, nevezetesen

azt mondja, hogy 1896-ik évben a makói ipar-testület összes tagjainak egyhangu határozata alapján megalakított a „Makói Iparos Olvasókör“, holott alig negyed része az önálló iparosoknak iratkozott be tagnak, tehát $\frac{3}{4}$ részének határozatát belevenni, nem felel meg a történelmi igazságnak. Azon iparosok nagyrésze azonban, kik óhajtották a kör megalakulását, azon reményt táplálván jövő működéséről, hogy ez minden tekintetben igyekezni fog az iparosságot társadalmilag összehozni és nekik kellemes szórakozást nyújtani, csakhamar arról győződtek meg, hogy a kör vezetőségének csupán a tagsági díjra volt szükségük, mert bár 800 iparos oly egy tényező, mely magában véve elegendő, hogy egy kör jobban-jobban viragozzék általa, mégis nem az volt az irányelve a körnek, hogy a még be nem lépett $\frac{3}{4}$ rész iparosságot a zászlóra irt hangzatos elvek megtartásával odaédesgesse, hanem idegen elemek (mint kereskedősegedek, hivatalnokok, stb.) bevonásával kiszorította a már beiratkozott iparosságnak nagy részét is az által, hogy ott a saját körükben nem juthattak a szórakozási dolgokhoz: mint tekeasztal, sakk, kártya, folyóiratok, ujságok stb., valaminthogy korszerű iparűgyek megvitatása és megbeszélésére ott helyük és módjuk nem maradt. Így történt aztán, hogy számos tagnak felszólítására, 1898-ban az előljárásság megalakította a testület kebelében levő olvasókört a közgyűlés hozzájárulásával, annál inkább, mert arra nézve a miniszterium évente felszólítást intézett a testülethez. Ez a kör igen szépen virágzik és az iparosság kilencz-tizedrésze otthon érzi magát ott, szórakozik, iparűgyeket megbeszél stb.

Legjobban elárulja cikkirő tájékozatlanságát és a testület ügyeivel való nemtörődömségét azzal, hogy a berendezést először lim-lomnak nevezi, holott nem egy ipartekintély, mint Gelléri Mór, Ráth Károly, dr. Kovács és még sokan, kik megszerencséltezték látogatásukkal a kört, dicsérőleg nyilatkoztak a berendezésről, másodsor a testület igazgatásának fedezésében az a lim-lom, mely különben előttünk leltár szerint nagyobb becsértékkal is bír, nem-hogy szerepet játszanék, sőt az 1902-ik évi költségvetés szerint 487.89 kor. kiadással szemben 1015.76 kor. bevétel van az olvasókör által kimutatva, holott abból 100 korona a tekepálya felépítésére, tehát befektetésre fordított.

Azt állítja továbbá cikkirő, hogy a miniszterium azért nem hagyta jóvá a testület kebelében alakult körben kivetni szándékolt külön tagsági díjat, mert a miniszterium ellenzte volna a kör felállítását. Ez nem úgy van, de nevéseges is ily feltevés a jelen korszakban, a midőn a kormánynak egész intencziója oda irányul, hogy minden irányban, de különösen az iparosságról, körök létesítése által a közönséget a korcsmák, kávéházak légköréből elte-

relje. Az egész alaki hiba volt, mert az alapszabályval ellenkezik, hogy a díj külön szedések és azért nem hagyatott jóvá, illetve a kör fentartását a testület költségelirányzatába és a közvetlen történendő fedezésről való gondoskodásra utalja. Ezen tényen megdöntődik cikkirónak azon feltevése is, mintha az államkincstár elnevezhetné azt, hogy a tőle vásárolt házban potya szórakozó helyet tarthasson a testület.

A mi az egyesülés kérdését illeti, a körül ugy az elnökség, mint az előljáróság megtette a magáét és ha az ügynek sikere nem volt, csak az az oka, hogy oly új terhek átvételével járt volna az, melyet az előljáróság — felelőségénél fogva — nem tartotta megengedhetőnek teljesíteni, nem pedig azért, mintha ott oly szellem uralkodnék, hogy az iparosság összehozása érdekében nem tennék meg a tőlük telhető.

Azon megjegyzéssel végzem soraim, hogy elég terünk volna nekünk iparosoknak arra, hogy tehetségünket és időnket az össziparosság érdekeinek szenteljük, ne fecséreljük tehát időnket ily felesleges ellenkezőkkel, a mire különben sem vagyok hajlandó.

Makó, 1903. márcz. 26-án.

Egy makói iparos.

*

(Jelen sorokat szívesen hozzuk nyilvánosságra. Nem áll módunkban saját nézetünket is nyilvánítani ez ügyben, annyit azonban szívből óhajtunk, hogy ezen eszmecsere után nyujtsák egymásnak jobbait iparosaink és legyen szent a béke közöttük. Szerk.)

Szatmár, 1903. márcz. 25.

Tek. szerkesztőség!

Nem tudom, van-e tudomása róla, hogy helyben iskolaépítésekre a magas kormány pályázatot hirdetett.

Örvendtünk, mert egy kulturális czélokot szolgálni hivatott diszes épület fogja városunk haladását hirdetni, de örömmünk fokozta még azon remény is, hogy előhaladott iparosaink vállalkozásuk, munkájuk révén keresethez jutnak.

Örömmünk azonban csak álom volt.

Az árlejtési hirdetmény 9-ik pontja ugyanis ekkép szól:

„A munkákra vonatkozó feltételek és tervek Herczegh Zsigmond és Baumgarten Sándor építészeknél (Budapest, VIII., köztemető-ut 4. sz.) naponta 3—6 óra között megtekinthetők s ugyanott fognak az ajánlati minták és munkakivonatok a jelentkező vállalkozóknak kiszolgáltatni.“

Szatmárra tehát egyáltalán le sem küldik az ajánlati mintákat, nehogy azokba könnyű szerrel iparosaink is betekintést nyerhessenek, hanem ha úgy tetszik, hagyják oda pár napra műhelyüket s kerekedjenek utra Budapest felé, hogy a „lehetőségig“ megígért városi ipari

támogatásunk érdekében már csak a jóreménység fejében is időt és pénzt veszttegesenek.

Itt helyben még azt az ártatlan örömet sem élvezhetik iparosaink, a mit a kibiczek szoktak, hogy ha már a játékhoz nem engedik, legalább gusztálhassanak!

S ezt nevezik nálunk a vidéki ipar támogatásának!

Egy csöppet sem lehet csodálkoznunk, ha iparosaink, ilyen tapasztalatok után elvesztik reményüket, vállalkozási kedvük elzsibbad s a szakiparuk fejlesztése iránt elvesztik kedvüket.

Hiszen a legcsekélyebb számbajöhető figyelem, mit iparosaink iránt tanusíthatnak, az, hogy lakhelyükön is betekinthezőkké tegyék az ajánlati mintákat, hiszen ugy is meg van még a sokféle lehetőség arra, hogy ők a vállalkozás reményétől megfosztassanak. Ilyenkor is látszik, milyen szükséges volna, hogy *iparoskörünk egy hatalmas egyesületbe tömörülve, sulyt adjanak jogos igényeik figyelembe vételére s fölemeljék szavukat ott, hol jogos igényeik a leghatározottabb alakban mellőstetnek.*

Iparosainknak ezen helyzete joggal követeli az illetékes hatóságok védelmét s a mint a jelekből látható, ezek meg is teszik a kellő lépéseket az iránt, hogy helyi iparunk jogosan érzett és kifejezett sérelme mielőbb megorvosoltassék.

B. S.

Kereskedelmi és iparkamarák.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara 27-én tartotta meg a márcziusi teljes ülését Szarvady Lajos elnöklete alatt, melyről a következő tudósítást kapjuk:

Szarvady Lajos az ülés megnyitása után az elnöki jelentéseket terjeszti elő. Előterjesztette az elnök Emke átiratát, melyben kéri a kamarát, hatna a kereskedőkre, hogy a versenyképes hazai ipartermékeket tartsák és azokra vevők figyelmét fölhívják. Tudomásul vette a teljes ülés az elnök azon jelentését, mikép a kamara minden alkalmat fölhasznál a kerület hazafias kereskedőinek körében már is majdnem általános törekvés előmozdítására, hogy ahol csak lehetséges, a hazai iparcikkeket terjeszszék és hogy az ily irányu buzdítást közelebb megjelenő Évkönyvében újra is kifejezésre juttatja.

Jelentést tett az elnök a Máltában osztrák-magyar iparcikkek mintáiból rendezendő kiállításáról, mely az egész éven át tartó. A kiállítási tárgyak vámmentesen vihetők be és a kiállítóknak nincsenek más költségei, mint a Máltába való szállítási díj.

Kulinyi Zsigmond titkár a kamarai iroda február havi tevékenységéről tett jelentést és tudomására hozta a teljes ülésnek, hogy a külföldi államokkal kötendő kereskedelmi szerződések véleményezése ügyében márczius 15-én titkári

értekezlet volt a budapesti kamarában. Az értekezlet megállapodása az, hogy minden kamara a kerületét érintő vonatkozásokban ad kimerítően indokolt véleményt és hogy ezek alapján a kamarák *együttes* előterjesztést tesznek a kereskedelemügyi miniszterhez.

A kereskedelemügyi miniszter felhívta a kamarát, hogy a vasúti áruforgásra vonatkozó *nemzetközi egyezmények* közelebbi megújítása alkalmával adjon véleményt a magyar ipar és kereskedelem szempontjából esetleg szükségessé váló módosításokról. Ez ügyben szakbizottságot küldött ki a kamara, melynek javaslata alapján két pontban több lényeges kívánságot fogadott el a teljes ülés.

Az elnökség előterjesztést tett, hogy ez évben *kerületi tanoncz- és segédmunka*-kiállítás rendeztessék Szegeden. A javaslat szerint a kiállítás 1903. év augusztus havában, Szegeden, valamely alkalmas iskola-épületben rendeztetik és részt vehet azon minden kerületbeli iparossegéd és tanoncz. A kiállítók térdíjat nem fizetnek, sőt a vidékről érkező kiállítási tárgyak fuvardíjait is a kamara fedezi. A díjak arany és ezüst pénzjutalmak és ezzel együtt elismerő okmányok lesznek. A rendezés költségeire segílyt kér a kamara a kereskedelemügyi minisztertől.

Tudomásul vette a kamara a kereskedelemügyi miniszter leiratát, melylyel a hódmezővásárhelyi agyagipari szövetkezetnek államszegélyül átengedte azon 10,000 koronát, mely eddig az ottani agyagipari tanműhely kezelése alatt állott anyagbeszerzésre.

Tudomásul szolgált az elnökség jelentése, hogy sürgős felterjesztést tett a kamara a *tengeri hajózást üző* magyar társaságok részére állami kedvezményeket biztosító törvényjavaslat ügyében, kérve, hogy vétessék föl a rendelkezés, mikép a kedvezményt nyerő társaságok *felszereléseiket magyar forrásból kötelesek beszerezni*.

Ezt a kamarai felterjesztést a kereskedelemügyi miniszter már elő is terjesztette a törvényjavaslatot tárgyaló *képviselőházi közgazdasági bizottság márczius 24-iki ülésén* és a bizottság elhatározta, hogy a törvényjavaslat a szegedi kamara kívánságának megfelelően kiegészítendő.

Az elnökség előterjesztése folytán végül egy évi buzgón és kellő avatottsággal teljesített szolgálat után állásában véglegesítette *Szabó Gyula* másodtitkárt és fölvette őt a kamara nyugdíjintézetébe.

A *pozsonyi kereskedelmi és iparkamara* márczius hó 5-én teljes ülést tartott. A közgyűlés új választás folytán elnökké *Sendlein Jánost* választotta meg. Helyébe egyhangulag *Hubert Ferenczet* választották meg az ipari szakosztály elnökévé.

A teljes ülés tudomásul vette a földmivélségi m. kir. miniszternek ama leiratát, amelyben a kamarának elismerő köszönetet mond azért, hogy a Pozsonyban megtartott országos mezőgazdasági kiállítás érdekében oly jelentős munkát fejtett ki.

A kereskedelmi m. kir. miniszternek egy Pozsonyban létesítendő ipari és kereskedelmi munkaközvetítő intézet létesítése tárgyában leérkezett rendeletét a kamara örömmel üdvözölte s az intézet szervezetét és fentartását illetőleg meghallgatja előbb az érdekelt tényezőket.

Znióváralja község kérvényét, a melyben azért folyamodik a miniszterhez, hogy az állat- és kirakóvásárokat a jövőben — tekintettel arra, hogy a községet az állatvásárok egyidő óta aránytalanul terhelik — együttesen tarthassa meg, a kamara pártolólólag fogja felterjeszteni.

Drechsler Alajos kamarai tanácsos indítványt terjesztett elő, melyben utal arra, hogy utóbbi időben sajnos tapasztalhatták a kereskedők és iparosok, hogy a törvényhozásban érdekeik kellően képviselve nincsenek, sőt oly irány is kezd érvényre jutni, mely a hazai kereskedelem és ipar könnyítésére és fejlesztésére fennálló törvényes határozmányok megvonását célozza, minő pl. a perrendtartási törvényjavaslat 34. §-a és a kereskedelmi szakbiróságok intézményének eltörlése. E sajnálatos körülmény oka abban van, hogy a kereskedő- és iparostársadalom a képviselőházban nincsen kellő számban képviselve, kéri tehát a kamarát, tegye tanulmány tárgyává a helyzet javítását. A kamara bel- és kültagjai egyhangulag igazolják az indítványban felhozott körülményeket s általánosnak mondják azon panaszt, hogy a kereskedő és iparosvilág ma nincsen megelégedve a helyzettel egyrészt, mivel az érdekeikkel ellentétes irányzatok mindinkább terjednek, másrészt mivel a hazánk közgazdasági életére nézve legfontosabb kérdések igen gyakran nem részesülnek a megérdemelt figyelemben és támogatásban.

A zsolnai iparkamara támogatására a teljes ülés 1000 koronát szavazott meg s a kiállítási bizottságba a maga részéről Kátser Henrik és Ronchetti József kamarai tagokat delegálta.

Ipartestületi ügyek.

(Folytatása a makói ipartestületi évi jelentésnek.)

Beterjesztjük a vagyonmérleget, (mely a testület vagyonát 51.364 K 54 fill. tünteti fel, melyet 31.262 K 96 fill. terhel s így a tiszta vagyon 20.101 K 34 fill.) és az 1903. évi költségelőirányzatot is, mely szerint a bevétel 6168 K ugyanannyi kiadással, mely utóbbira nézve megjegyezzük, hogy a kincstárnak a ház árába fizetendő tartozás két pontban a 6. és 7. tétel alatt vannak felvéve, amennyiben az 1903. évben e célra 4000 K kell hogy összegyűljön és pelig

2000 K 1903. január 1-én, mely összeg kifizetett és 2000 K december hó 31-ig, mert másnap, vagyis 1904. év január 1-én ez is esedékes. E költségeloirányzat szerint az összes bevételünk lenne 6745 K 09 fill.; kiadásunk 7804 K mely kiadás 1058 K 91 fill. összeggel, illetőleg ha az elaggott iparosok alapjára vonatkozó javaslatunk elfogadtatik: 1008 K 91 fillérral haladja meg bevételünket még abban az esetben is, ha a költségeloirányzat 2. és 3. pontjaiban felvett bevételek teljesen befolyának is, a mi azonban az eddigi tapasztalatok szerint nem remélhető.

Előjáróságunk, hogy a kiadások fedezhetőek legyenek, kimondta, hogy a közgyűlésnek a Szegedi-utcai ház eladását kimondó határozatát végrehajtja, másfelől pedig alkalomadtán engedélyt eszközöl ki hosszabb idő alatti és kisebb részlet összegű házvételi törlesztésre. Mint-hogy pedig a házat eddig a legjobb akarat mellett sem sikerült eladni, a fizetési határidő megnyitását is csak a jövőben remélhetjük s mivel a fedezetről már most kell gondoskodni a közgyűlésnek, előjáróságunk e helyen azon javaslatot terjeszti a közgyűlés elé elfogadás végett, méltóztassék kimondani, hogy 3 éven keresztül az évi tagdíj a mostani 2 koronáról 4 koronára emeltessék.

Javaslatunk indokolásául elegendő felhoznunk azon mindenki által ismert tény, hogy míg ezelőtt néhány évvel a 2 korona tagdíj mellett a tagok nem részesültek semmi jogokban, hivatalos ügyek intézésén kívül, míg most ugyancsak a 2 korona tagdíjért tagjainak a testület viszonzásként mily kényelmet nyújtó helyiségről, könyvtárról, szépirodalmi, szak- és napilapokról, játékeszközökről, azok fentartásáról, fűtés, világítás és takarításról, irodai szerekről gondoskodik, tisztviselőket alkalmaz, adót, kamatokat fizet terhei után s mindezen nagymérvű kiadásokat eddig az évi 2 korona tagdíjból fedezte testületünk. Pedig mindezeneken felül a kereskedelemügyi m. kir. miniszter minden évben felhívja a testületet szövetkezetek, ipari szakosportok, temetkezési, munkaközvetítő, önálló és ifjusági kör, munkás szálló stb. létesítésére, melyek némelyikének is felállítására esetén haszonbér házat kellene szerezni, mely több, mint 1000 koronába kerülne évenként. Igaz, hogy ezek létesítése csak a jövő zenéje, mindazáltal már a jelen intézményeink kiadásait és házvételt az évi 2 koronából fedezni, tulfeszített kívánság bárki részéről is, miért is, hogy eddigi intézkedésünknek megfelelhesünk, kérünk némi csekély áldozatot a tagoktól. Azon áldozatot, melyet most kér a testület tagjaitól, nem a saját hasznára, avagy talán egyesek külön céljaira kéri, hanem azért, hogy a kincstártól megvett házat megtarthassuk magunknak. Kérjük a testület minden egyes tagját, ne sajnálja azon csekély áldozatot meghozni a testület javára,

hisz ez áldozatot sem örök időre, hanem három évre kérjük s hisszük, hogy e három év alatt annyira megelőzhetjük magunkat, hogy a további terheket könnyű szerrel viselhetjük. Ismételve kérjük javaslatunk elfogadását.

A zsolnai ipartestület folyó hó 15-én tartotta rendes közgyűlését. Miután Grün Gyula elnök a közgyűlés határozatképességét megállapította, Kropácsy Mór titkár felolvasta terjedelmes, az ipari téren előfordult összes események és jelenségeket felsoroló jelentést, melyet egyhangulag tudomásul vettek. A számvizsgálóbizottság előterjeszti, hogy az 1902. évi, rendben talált zárószámadások szerint a bevételek 1234.80 kor., a kiadások 1063 kor. s így a pénztármaradék 171.80 kor. Az 1903. évre összeállított költségvetési előirányzat 1182 kor. kiadást tüntet föl. A közgyűlés a bizottság jelentését tudomásul veszi s a fölmentvényt megadja. A választások következő eredménynyel ejtettek meg: Elnök: Grün Gyula, alelnök: Zsabkay János. előjárósági tagok: Adamicza István, Bartáky Pál, ifj. Biringer István, Matusik Pál, Michaeli Sándor, Rauter Miklós, Sturm Antal, és Szalay János.

H I R E K.

— **Pályázat ipari ösztöndijra.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet egy a kereskedelemügyi miniszter által adományozandó 600 koronás külföldi utazási ösztöndijra. Ezen ösztöndijra oly kerületbeli illetőségű (Temes-, Torontál- és Krassó-Szörény-megye) egyének pályázhatnak, a kik az ipar valamelyik ágában a magasabb képzettséget oly külföldi gyárban vagy szakiskolában szándékoznak megszerezni, amilyenek hazánkban nem léteznek. — A kellőn felszerelt 1 koronás bélyeggel ellátott kérvények legkésőbb f. évi május hó 20-ig a temesvári kereskedelmi és iparkamarához nyújtandók be. A kérvényekben a folyamodó lakhelye, családi és vagyoni viszonyai, foglalkozása, előképzettsége, nyelvismeretei, erkölcsi magaviselete, esetleges tanulmányai, az általa elnyert kitüntetések okmányokkal igazolandók és végül az ösztöndíj elnyerése esetén teendő utazás iránya megjelölendő. Kiténtendő továbbá az is, hogy az illető katonai kötelezettségének eleget tett vagy az alól fel van mentve és vajjon bizonyos-e egy megfelelő külföldi gyárban vagy műhelyben való alkalmaztatása illetőleg egy szakiskolába leendő felvétele. A pályázóknak kötelezettséget kell vállalniok az ösztöndíj különbeni visszafizetésének terhe alatt az iránt, hogy hazájukba visszatérnek és a külföldön szerzett ismereteket itt fogják értékesíteni. A kiskorukért atyjuk vagy gyámjuk felel-e e kötelezettség megtartása tekintetében?

— **Mestertanfolyamok Győrött.** A győri fa- és fémipari szakiskola tantestülete, legutóbb tartott ülésén tanácskozást folytatott arról, hogy mi módon terjeszthetné ki az intézet képzőhatását a helyi és közeli vidéki iparosokra. Hosszabb eszmecsere után abban történt megállapodás, hogy ha a szakiskola taneszközökkel, gépekkel, modern szerszámokkal és megfelelő szakkönyvtárral teljesen fel lesz szerelve, akkor a helybeli és a közeli vidéki iparosokat fel fogják hívni, hogy bizonyos időközönként az intézet tanácskozó termében jöjjenek össze, és a szaktanárok utmutatása mellett szakmunkákat, terveket és egyéb gyakorlati fontosságú kiviteli dolgokat tanulmányozhassanak. Továbbá alkalmat akar nyújtani az intézet, hogy egyes iparosok az intézet fa- és fémipari műhelyeiben a műhelyfőnök, szaktanárok és művezetők utmutatása mellett, oly ipari kezeléseket tanulhassanak meg, a minőket saját műhelyeikben felszerelések hiányában meg nem tanulhatnak. Végre, hogy egyes tárgyakat a szakiskola felszereléseinek igénybevételével — illetve műhelyeiben, részben vagy teljesen kikészíthessenek; sőt elvállalt munkájukhoz egyes munkadarabokat az intézetben meg is rendelhessenek. Ily módon kívánja tehát a szakiskola tantestülete a szoros kapcsolatot az iparosokkal létrehozni és reméli, hogy az iparosság az intézet e jótékony hatását hamarosan értékesíthetni fogja.

— **A szabadkai ipartestület új előljárósága** e hó 15-én tartotta alakuló közgyűlését, a melyen az alelnököt választották meg és a bizottságokat alakították meg. A közgyűlés után az előljáróság tagjai a Bárány-szálló éttermében ismerkedési estélyt tartottak.

— **A szegedi bőripari szövetség** e hó 27-én 1500 pár honvédségi lábbelit szállított és adott át a budapesti honvédségi főraktárnak. Az átvétel ezuttal oly példás pontossággal s a mi fő, az illetékes katonai hatóság részéről nyilvánult jóindulattal történt, hogy mi kifogás sem merült fel egyik fél részéről sem. Ebből az örvendetes körülményből két tény domborul ki: egyik, hogy a honvédségi közegeket nem mindig jogosan vádolják az átvételnél fölmerülő akadékoskodással; másik, hogy a szegedi kisiparosaink munkái oly jók, hogy azok ellen még a legszigorubb vizsgálat sem talál kifogásolni valót.

— **Az Országos Iparegyesület** bőripari szakosztályi ülésében tárgyalásra került a kereskedelemügyi miniszter leirata, melyben közli a szakosztálylyal, hogy a gyermek-czipőgyár részv.-társaság a „galanterie“ női és gyermek-czipő készítésre leendő berendezés céljából az állami kedvezményeken kívül munkagépek és készpénzsegély engedélyezését kérelmezte. Kéri a miniszter, hogy a szakosztály erre vonatkozólag a hazai czipőgyártás és fogyasztás szempontjából nyilatkozzék. A tárgyhöz többen szó-

lottak hozzá és aztán elnök összegezván a felszólalásokat, kimondja, hogy a szakosztály figyelmébe ajánlja a miniszternek az utóbbi időben ezen a téren történt visszaéléseket, a megbízhatóságra nézve fokozottabb mértékű biztosítékok nyújtását tartja szükségesnek és ajánlja, hogy a miniszter a folyamodó megbízhatóságát alapos vizsgálat tárgyává tegye. E feltétellel, továbbá, hogy a segélyezett gyár kicsiny eladással nem foglalkozik, lehetőleg kivitelre törekszik, vezetői szakképzett iparosok legyenek és a gyártás teljesen gépies uton történjék, elvileg a segélyezés mellett nyilatkozik, a pénzsegély nagyságát azonban a vállalat életképességétől javasolta függővé tenni. A kiküldött szűkebb bizottság javaslata alapján a szakosztály az egyesület ezüst érmével való kitüntetésére a Machlup H. Fiai első magyar bőrgyár részvénytársaságot és Mautner Testvérek és Társai bőrgyáros céget, a bronz éremmel való kitüntetésre pedig Hendl Mór keztyűmestert ajánlja.

— **Értesítés.** A Zentán rendezendő mezőgazdasági és iparkiallítás végrehajtó-bizottsága a sok irányból jövő megkeresésre értesít minden érdeklődőt, hogy Zentán, kőfaragó, faszobrász, faszeggyártó, kaptafakészítő, cement, (mozaik) munkás, műtakács, gazdasági gépgyáros, sodronyszövetkészítő, kulacskészítő, szijgyártó, kékfestő, kelmefestő, hangszerkészítő iparos nincs és ezen iparczikkek bárhonnét bejelenthetők a kiállításon. Bejelentő ivateket és kiállítási szabályzatot minden érdeklődőnek készségeggel küld a végrehajtó-bizottság.

— **A szeged-felsővárosi iparoskör közgyűlése.** Folyó hó 25-én tartotta meg ez évi rendes közgyűlését a szeged-felsővárosi iparoskör, mely rövid idei főnnállása alatt sok szép tanujelét adta életképességének és hasznosságának. A gyűlésen a tagok nagy számban jelentek meg. Sebők Pál elnök megnyitó beszéde után meglelégedéssel vette tudomásul a közgyűlés a terjedelmes és sok szép adatot tartalmazó évi jelentés, elfogadta a zárszámadásokat és az 1903. évi költségelőirányzatot és megadta közszőnetének kifejezése mellett a fölmentvényt. A választások következtek ezután és egyhangulag megválasztották a tisztikart és a választmány tagjait.

— **Kalmár István kegyelete.** A szegedi ipartestület közelebb elhunyt derék elnökének érdemeit arczképének megfestetése által óhajtott megörökíteni, melynek ünnepélyes leleplezése a folyó hó 22-ére, vasárnapra e célból egybehívott rendkívüli gyűlésen történt meg Kosóczki Pál harmadelnök rövid beszéde kíséretében. Az arczképet a nagyterem többi érdemesei közt helyezték el.

— **A Szatmárnémeti kerületi betegsegélyző pénztár évi rendes közgyűlését** Litteczky Endre elnöklete alatt e hó 15-én, a vá-

rosháza nagy termében tartotta meg. A választás eredménye: Igazgatósági tagok a munkaadók részéről Litterczky Endre, Morgenthal Antal, Szentiványi Károly, Bölönyi László, Márkus Márton, id. Bottyán Lajos, Katona Imre, Vári Ede; póttagok: Nyiszto János, Pék György. Az alkalmazottak részéről: Jurácsko Gyula, Kalik Lajos, Majer Lajos, Nagy Sándor, Balvinszki Antal, Galló György, Nagy Károly, ifj. Kondor Gedeon, Kovács Gusztáv, Porempovics Miklós, Nyisztor Demeter, Illyés Dániel, Harkácsi Lajos.

— **Az iparművészeti állami nagy érem.**

Az Iparművészeti Múzeumnak december és január hóban megtartott karácsonyi kiállítása alkalmával az ítélőbizottság senkinek sem adta ki az iparművészeti állami nagy aranyéremet. Ezt dr. Wlassics Gyula közoktatási miniszter tudomásul vette, megengedte azonban, hogy az ideai aranyérem kivételesen az Iparművészeti Múzeum közreműködésével rendezett különleges kiállítások valamelyikén is kiadható legyen.

— **Házalás eltiltása.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter *Hajdu-Nánás* városnak a házaló kereskedés eltiltásáról alkotott szabályrendeletét folyó évi 5196. szám alatt kelt rendeletével; Bács-Bodrogh vármegyének *Bezdan* község területén a házaló kereskedés eltiltásáról alkotott szabályrendeletét folyó évi 10,499. szám alatt kelt rendeletével jóváhagyta.

— **Figyelmeztetés.** Az állami és helyhatósági hivatalnoknak s a közönségnek az a bevett szokása, hogy a levelek és más postai küldemények címzésénél a rendeltetési hely nevét n, — on, — en, — ön raggal látja el. Ez a postaküldemények továbbítása körül sok zavart okoz, mert így sok esetben egy-egy más község nevének felelnek meg. A postai szolgálat biztossága és pontossága érdekében, a kereskedelemügyi miniszter leirata értelmében a postaigazgatóság felhívja a közönséget, hogy mellőze a ragokat s a helynevet mindenkor pusztán eredeti alakjában írja a czimlapra.

— **A Temesvári Ipari Hitelszövetkezet** mint az O. K. H. Sz. tagja, jelentéséből látjuk, hogy e szövetkezet vezetősége ez évben is derekasan megfelelt azon feladatának, hogy kisiparos tagjait az olcsóbb pénzhitelen kívül is mindenféle módon támogatásban részesítse s segédkezet nyújtson nekik üzemük emeléséhez. A szövetkezet kebelében fennálló Állandó Kiállítás és Mintaraktár bonyolította le sok kisiparos üzletének kereskedelmi részét s mentette így meg fáradságuk gyümölcsét maguk a kisiparosok javára, mivel tudvalevőleg ép a termelés üzleti részének lebonyolításánál szoktak az e téren nem eléggé élelmes kisiparosaink károsodni. Az intézménynek ily irányban való működése azonban nevelő hatással is van a város kisiparosaira nézve, a mennyiben ezek mindinkább elsajátítják a gyakorlati irányt s ez az erkölcsileg mindinkább számba veendő ered-

ménye a vezetőség tevékenységének. A szövetkezetben tömörülnek a különböző szakmájú kisiparosok közös bevásárlás és eladás céljából, s az itt elért anyagi előnyök nagyban lendítenek a kisiparosok eddigi sanyaru helyzetén. A szövetkezet egy hatalmas iparfejlesztő tényező benyomását teszi s e végből örömmel adózzunk a megérdemelt elismeréssel.

— **Teljes vasárnapi munkaszünet a budapesti bőrkereskedésekben.** Az összes budapesti bőrgyárak, bőrnagykereskedők és bőrbizományosok elhatározták, hogy ezentul üzlet-helyiségüket vasárnapokon az egész éven át zárva tartják. Kivételt képeznek a vásári vasárnapok, a mikor az üzletek délig nyitva tarthatók. Ünnepnapiokon az üzletek az egész éven át délig maradnak nyitva.

— **A budapesti (ipari) munkaközvetítő intézetnél** az e heti kimutatás szerint 5538 munkás keres foglalkozást, kik között majdnem minden iparág képviselve van; hiányzik azonban és munkát kaphat helyben: 1 lakatos hintó munkára; vidéken: 31 bognár, 4 kelme-festő, 1 kötszerész, 1 gyapjumosó, 1 szűcs, 5 kalapos, 22 cipész, 4 csizmadia, 1 cipőfelsőrész készítő, 34 szabó nagy- és kismunkára, 3 női angol szabó, 2 nagykoru borbély, 4 órás, 16 szijgyártó, 4 kefekötő, 1 mézeskalácsos cukrász, 3 tűzikovács rugóskocsi munkára. Keresnek továbbá: könyvnyomdai hajtogatónőket, fehérnemű vasalónőket, czukrázdába felszolgálónőt, vendéglői szakácsnőt, nyomdai berakónőt, cipőtűzőnőt, bőrtáska készítéshez tűzőnőt, férfi-, női és gyermekruha szabóságához varrónőket; vidékre: fehérnemű vasalónőt és cipőtűzőnőt. Inasfiukat felvesznek: asztalos, bádogos, cipész, fényező, faesztergályos, kárpitós, könyvkötő, lakatos, férfi- és női szabómesterek, kereskedők, nyomdák és gyárak. Tanuló leányokat pedig: könyvkötők, nyomdák, gyárak és varrodák. — Jelentkezni kell az intézetben VIII. k., Józsefkörut 36. sz. a.

— **A czeplédi iparos-ifjak közgyűlése.** Az Iparos-ifjak Egyesületének szép számú tagjai kiléptek az egyesület kötelékéből s egyelőre asztal-társaság név alatt kezdenek hozzá további működésükhöz. Az egyesület kekelében lábra kapott önkényeskedést nem tudták tovább kiállani s a szabadabb gondolkozásuak e miatt kiléptek.

— **Az országos Iparegyesület** ipartestületi szakosztálya legutóbbi, Molnár Mihály elnöklele alatt tartott ülésén tárgyalta a budapesti kávési partársulat beadványát az ipartörvény revíziójánál a kávési ipar szempontjából figyelembe veendő kívánalmakról. A szakosztály vita nélkül elfogadta Gelléri Mór igazgató előadói javaslatát, hogy a) helyesli azt az elvet, hogy a kávési ipar jövőre is az engedélyhez kötött iparok közé soroltassék; b) hogy az engedély csak nagykoru és magyar honos, erkölcsi-

leg teljesen kifogástalan egyéneknek adassék; c) hogy a kávéiparosok kötelező társulatba s ha lehet, hatósági jogokkal felruházott testületekbe szoríttassanak; d) ehhez képest, hogy minden kávé az ipartársulat, vagy testület tagjává lenni köteleztessék s hogy a társulat, illetve szaktestület véleménye az iparigazolványok kiadására és minden, az ipart érdeklő ügyben kikérressék; e) végre hogy a fővárosban és egyes nagyobb vidéki városokban a kávéházak száma erkölcsi, társadalmi, ipari és konkurrenczionális okoknál fogva korlátoztassék és ez a jog a helyi törvényhatósági szabályrendeletben szabályoztassék. Az egyesület acetylen-ipari szakosztálya szombaton megtartotta első évi közgyűlését Klem Gusztáv elnöke alatt.

— **Vas- és mangán-bánya Aradmegyében.** Zselénszky Róbert gróf a bihari havasok alján elhúzódó zimbrói uradalom területén levő vas- és mangán-bányáinak kiaknázására bányavasutat épített Gurahoncztól Momáig. A vasut kiépítése után a bányauzem nagy mértékben indul meg.

— **Új gépszijgyárak Budapesten.** A Schwarz József és társa cég III., Lajos-utca 9. sz. alatt, Löffler Pál kereskedő pedig VIII., Ujvásár-tér 15. sz. alatt gépszijgyárat létesített.

— **A Bantlin-féle vegyi gyárak rt.** Percsényben 1902-ben 553,036 kor. tiszta nyereséget ért el az előző évi 541,604 koronával szemben. Ebből 60,369 kor.-t jutalékra fordítanak, 200,000 kor.-val dotálják a tartalék-alapot és 80 kor. = 16% osztalékot fizetnek, végül 58,667 kor.-t új számlára írják.

— **Fényképezés a sötétben.** Két lipcei egyetemi tanárnak, dr. Ostwaldnak és dr. Grosznak sikerült oly érzékeny lemezeket előállítani, melyekkel teljes sötétben is lehetséges felvételeket csinálni. A találmány alapjául a fémtárgyak (ezüst, réz) reflexiója szolgál, a mi teljesen független a külső fényhatásoktól. Nagy hatással lesz ez a fényképezés továbbfejlődésére, a mennyiben segélyével a tenger fenekén, elhagyott bányauregékben s az oly helyeken is készíthetünk fényképeket, melyekbe eddig életveszély nélkül behatolni lehetetlenség volt s ezzel egész új világ tárul majd a kutató tudomány szeméi elé.

— **Új tintákat hoz forgalomba a jóhirű Müller Testvérek vegyészeti gyár és pedig „Record“ finomított anthracen másoló- és „Perfect“ finomított anthracen-iróténtákat.** Mindkét tintát magunk is kipróbáltuk, a próbák arról győztek meg bennünket, hogy a „Record“-tinta igen szép másolatot ad, az a „Perfect“-tinta pedig rendkívül hig és igen tiszta. — Csak magyar tintával írjunk.

— **A Szeged-kerületi iparmúzeum a szegedi kereskedelmi és iparkamara házában nyitva áll vidékiek részére naponta, helybeliek részére vasárnaponként.**

— **Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk Hoffmann Hugó első szegedi fehérnemű gőzmosó- és fényvasaló ipartelepének mai számunkban közölt hirdetését.**

— **Részvénytársaság gazdasági gépek forgalomba hozatalára.** Kellner Antal, az Első magyar gazdasági gépgyár rt. volt igazgatója új részvénytársaság alapítását tervezi. A részvénytőke 200,000 k.-ban állapított meg. A főérdekeltek Kellner Antal, Kirner József, aki csavargyárát nemrég a Magyar-belga fémipar rt.-nak adta el és Ivánkovics Kálmán budapesti vaskereskedő. Az új részvénytársaság, melynek elnöke Ivánkovics rosznyói püspök lesz, hirt szerint tíz éves szerződést kötött a Nicholson-gépgyárral gazdasági gyártmányai egyedélárúsítása iránt, továbbá a szombathelyi Mayer-féle gépgyárnál egy nagyobb tétel benzín-cséplőgépet kötött le és végre az Osztrák-magyar államvasutársaság eke- és ekealkatrész-gyártmányainak egyedüli elárúsítását is átveszi. Az új vállalat már kibérelte a felszámolt Lakatosárugyár rt. Külső váci-uti helyiségeit és a Lipót-köruton városi raktárt rendez be.

— **Czigarettakészítő gép.** A tömeggyártás egyik érdekes kis gépe a cigaretta-gép, a melyik már oly tökéletességre tett szert, hogy egy óra alatt 25 ezer finom cigarettát képes csinálni. Lényege egy forgó lapátkerék, a mely dohány-csőt csinál s az egy futó szalagra felszört finom dohányréteget (hasonló a frissen esett hórétteghez) minden bonyodalmas eljárás nélkül rétegekre metszi, begöngyöli, a papírt összeenyvezi vagy összepréseli s az 1200 mm. hosszú cigarettákat a normális hosszra metszi. A készülék meglehetősen elterjedt, különösen Németországban, hol a szivar a magánipar terméke, tehát ép úgy tárgya a versenynek, mint bármilyen más árucikk.

— **A magyar kir. kereskedelmi múzeum keleti mintatára V., Váci-körut 32. sz. d. e. 9—12 óráig,** továbbá a hazai termékek állandó kiállítása, a kereskedelem történeti gyűjtemény, a háziipari kiállítás pedig a városligeti iparcarnokban d. e. 9—12, d. u. 3—6-ig megtekinthető. A ki Budapestre utazik, el ne mulassza ezen nevezetességeket megtekinteni.

— **Seelenfreund Salamon rövid idő óta Szegeden letelepedett fiatal vésnöknek mai számunkban közölt hirdetésére a midőn felülvizsgáljuk olvasóinknak figyelmét, kötelességünknek ismerjük ezen ügyes és törekvő iparostársunkat a nagyközönség részéről támogatásra ajánlani.**

— **Első leánykiházasítási egyesület m. sz.** Ezen intézet XL. rendes közgyűlése márczius 25-én a tagok élénk részvétele mellett tartatott meg. Az évi jelentésből, mely kiemeli, hogy az intézet 1902. kezelési év végével fennállásának negyvenedik évét töltötte be, kivehető, hogy az 1902. üzleti év, dacára a nehéz kereseti viszonyoknak, kedvező és kielégítő volt, ami az alábbi számszerű adatokból, melyek az évi mérlegből és jelentésből kitűnnek, beigazolást nyer.

Uj beiratkozás volt 11,837 jutalékrész K 12.001,400 biztosított tőkével; a biztosítási állomány az év végével K 46.128,450 volt. Ezen állomány zöme az utolsó évtized felvételeiből származik és mintán a beirt kedvezményezettek a legfiatalabb korosztályokhoz tartoznak, az egy fiatal biztosítási állomány, melylyel szemben az alább közölt megfelelő matematikai tartalékok fennállanak.

Dij- és mellékilletékek bevétele az elmúlt évben volt K 2.285,864-93, tehát 119,368-12 koronával több mint az 1901. évben. Értékpapir kamat, Házbér és Takarékbetét kamatok czimén 372,393-30 K vagyis 64,371-20 koronával több vételeztetett be mint az elmúlt évben, ami főleg a két intézeti bérház jó jövedelmezőségére vezetendő vissza.

Kiházasítási jutalék és visszafizetések czimén K 663,721-97 kor. utaltatott ki, ezen összeg a mult év hasonló tételét 33,456-76 koronával haladja meg és 392 kedvezményezett között 956 jutalékrészszel oszlik meg, mely között 25 árva kedvezményezett 54,000 K összegével foglal helyet.

A díjtartalékhoz K 1.192,324 csatoltatott és ennek összege az 1902. év végével K 8.131,691-86 volt.

Az újonnan szervezett árfolyamkülönbözeti tartalék 50,000 K összegében nagy meglepéssel fogadtatott, miután ez az értékpapirkészlet jelen állománya mellett, mely az elmúlt évben ismét 1.719,973-34 koronával gyarapodott és mérlegszerűen 5.112,028 K kivétel nélkül első osztályú állampapirokban és záloglevelekben van kimutatva, esetleges árfolyam veszteségek elleni biztosítás céljából jó és czélszerűnek mondható.

A fennmaradó kezelési felesleg K 165,752-16 az alapszabályok értelmében alapszabályszerű javadalmasok, nászjutalék felemelési alap és külön tartalék tételeire osztandó fel, mely utóbbiak 894,494-48 koronára rugnak. A hivatalnoki nyugdíjalap 107,680-51 K képvisel, melynek a közgyűlés által 5000 K szavaztatott meg. Tetemes leírások után a mérleg végösszege K 9.323,257-91, mely végösszeg kizárólag reális értéktételekben nyeri fedezetét.

Az igazgatóság jelentése az előző közgyűlési határozatok végrehajtásáról, a pénzkészletek egy részének újabb egy kitűnő bérház vétele által történt beruházása tárgyában, egyhangu helyesléssel tudomásul vétett, ugyszintén néhány újabb biztosítási combinatio és tabella bevezetése helyesléssel és tetszéssel fogadtatott.

A felügyelő bizottság indítványához képest a mérleg és jelentés egyhangulag jóváhagyólag tudomásul vétetik és az igazgatóságnak a felmentvény megadatik. Tanay József és Fenyvesi Adolf tag indítványára pedig az Igazgatóságnak, az összes intézőknek, különösen pedig Schwarz Ármin elnöknek és Kohn Arnold vezérigazgatónak köszönet és elismerés szavaztatik.

A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére kijelöltetnek Hádl Ignác és Zádor Alajos tag urak.

A felügyelő bizottságnak volt tagjai, ugymint: dr. Alexander Bernát, dr. Simonyi Zsigmond, Héger József, Wertheimer Albert, Seifensieder József és Weil J. Dávid egy év tartamára megválasztatnak.

Miután még a f. hó 16-án dr. Stamberger Ferencz kir. közjegyző jelenlétében megejtett és a jelentésben

foglalt „D” osztályu nyereménykötvények kisorsolására utalás történt, melynek eredményét alább közöljük, az agg elnök lelkes éltetésével a közgyűlés bezárult.

Kisorsoltattak a következők:

1675	Braun Mór ur, Budapest.
3281	Szabó Benedek ur, Budapest.
1383	Bindfeld Márk ur, Hatvan.
4504	Büchler Mór ur, Csurgó.
5625	Sziklai Sándor ur, Gyón.
6481	Ginter Áron Salamon ur, Szeceucin.
646091	Cseký József ur, Szt-Gotthard
3747	Papo Juda Gavriel ur, Sarajevo.

Mindenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

Vállalatok és árlejtések.

(Az e rovatban közölt ajánlati versenyekről — melyek érdekelhetik gazdasággal is foglalkozó iparos, valamint kereskedő olvasóinkat is — bővebb felvilágosítással készséggel szolgálunk, ha a kérdésekhez a megfelelő válasz-bélyeg van csatolva.)

A m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezető-sége 8500 m³ tört kavics szállítására. Bánatpénz 5%. Határidő: április 2.

A m. kir. posta- és távirtdaigazgatóság a fővárosi posta- és távirtdahivataloknál végzendő üvegezési és a központi távirtdaépületben levő lépcsőház üvegtetőzetének tisztítási munkáira. Bánatpénz 5%. Határidő: április 15.

A cs. és kir. 4. hadtest hadbiztossága különféle kórházi fehérnemű és papucs szállítására. Bánatpénz 10%. Határidő: április 2.

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezető-sége a Mária-Radna állomáson létesítendő emeletes váltóállító-torony és földszintes váltóállító-bóddal kapcsolatos munkákra. Bánatpénz 500 kor. Határidő: április 4.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezető-sége a Budapest-Kelenföld állomás pályavendéglőjének bérletére szeptember 15-től számítandó 5 évre. Bánatpénz 600 kor. Határidő: április 25.

A kassai m. kir. államépítészeti hivatal a Kassán építendő királyi állami gyermekmenhely létesítéséhez szükséges földkőműves és elhelyezési, kőfaragó, vas, ács, cserépfedő, bádgos, asztalos, lakatos, mázoló, üveges, padozati, szobafestő, vaskályha, villámhárító, telephon és villamos csengővezeték, kárpitos, asphalt-elszigetelő lemezek, keramitjárda, teher- és ételfelvonó, vízvezetéki, gázvilágítási és csatornázási munkák elkészítésére, illetve szállítására árlejtést hirdet. Ajánlat egyes munkacsoportokra, egyenkint kü-

lön-külön teendő. Minden az ásatási munkálatoknál esetleg felszínre kerülő régiségek feltételül az államkincstárt illetik. Az építő munkákat 1903. május 15-én kell megkezdeni és oly erővel folytatni, hogy az épületek 1903. évi november hó 1-én teljesen készen a használatnak átadhatók legyenek. Bánatpénz 5%. Határidő: **április 15.**

Szabadka szab. kir. város főispáni hivatala a Szabadkán létesítendő kir. állami gyermekmenhely létesítéséhez szükséges munkálatokra árlejtést hirdet. Az árlejtés feltételei azonosak a kassai árlejtés feltételeivel. Határidő: **ápr. 2.**

A szegedi kir. törvényszék elnöke a szegedi kir. törvényszék és ennek területéhez tartozó kir. járásbírók részére a jövő 1904., esetleg több évre a felmerülő szükségletre képest szállítandó irodai és anyagszerek szállítására árlejtést hirdet. Határidő: **május 19.**

Csongrád vármegye alispáni hivatala a Csongrád vármegye törvényhatósága által fentartott szeged-tápéi törvényhatósági közut 2:102—2:402 kilométer közötti szakaszán létesítendő homok-alapba rakott, hasított kőburkolattal szegélyezett idomított félkoczkakó burkolati munkálatainak biztosítására árlejtést hirdet. A vállalati uton végrehajtható munkálatok az alispáni hivatalnál megtudhatók. Bánatpénz 5%. Határidő: **ápr. 18.**

Országos vásárok.

Márczius 30. Dengeleg, Felső-Segesd, Héjjasfalva, Maros-Oroszfalu, Szász-Csór, Zentelke.

Márczius 31. Czibakháza, Ó-Futak (Bácm.), Szabadszállás, Tarján (Komáromm.).

Április 1. Antalfalva, Bajom (Felső, K.-Küküllőm.), Bolkány, Barcs, Beél, Eperjes, Erdő-Telek, Hajdu-Böszörmény, Hódos, Kaposmérő, Mány, Markod (Maros-Tordam.), Moravicza, Nagy-Tarna (Ugocsam.), Német-Bogsán, Szakácsi (Somogym.), Tápió-Szele, Turkeve, Varjas, Várkony (Borsódm.), Viszló, Vizakna, Zala-Lövő.

Április 2. Adony, Alsó-Csernát, Alsó-Némedi (Pest-megye), Moson.

Április 3. Jarkovác, Kokova (Gömörm.), Mező-Telegd, Vörd (Somogym.).

Április 4. Alsó-Ságh, Kis-Lucska, Losoncz-Tugór, Nagy-Zorlencz, Sárbogárd, Tállya (Zemplénm.), Ujpecs, Villány, Vörösmart, Zichyfalva (Torontálm.).

Április 5. Alsó-Balog, Bur Szt.-Miklós, Egerág, Gyertyámos, Gyöngyösmellék, Hidalmás, Jászládány, Felső-Meczenzef, Nagy-Lucska, Pilis, Sajtény (Csanádm.) Tisza-Tarján, Vári (Bereg.), Vazsecz, Zala (Somogym.).

Április 6. Deliblat, Kékes, Mehádia, Mezőberény, Szarvák (Sopronm.), Túr-Terebes, Tittel.

Április 7. Dorosma, Magyaros.

Április 8. Eperjes, Füllöpszállás, Mike, Nagy-Mihály (Zemplénm.), Ó-Becse, Tolcsva.

Április 9. Batta (Tolnam.), Erdővég, Kenderes, Király-Daróc, Pelsőcz (Gömörm.), Polonka.

Április 10. Kutyfalva.

Vásár áthelyezések.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, hogy a Máramaros vármegye területéhez tartozó Técső községben a folyó évi április hó 13. és 14-ére és a szeptember hó 21. és 22-ére eső országos vásárok ez évben kivételesen április hó 6. és 7-én, illetve szeptember hó 14. és 15-én,

a Krassó-Szörény vármegye területéhez tartozó **Bálintz** községben minden év április és szeptember hó első csütörtöki napján országos kirakó és állatvásár, valamint minden év június és december hó első csütörtöki napján országos állatvásár,

a Nyitra vármegye területéhez tartozó **Privigye** községben folyó évi április hó 26. és május hó 3-ára eső országos marha- és kirakó vásár ez évben kivételesen április hó 27-én, illetve május hó 4-én, továbbá a június hó 20. és 27-ére eső országos marha- és kirakó vásárok június hó 23-án, illetve június hó 30-án és végül az október hó 11. és 18-ára eső országos marha- és kirakó vásárok október hó 15-én, illetve október hó 22-én,

a Gálszecs községben a folyó évi szept. hó 23. és 24-ére eső orsz. vásár ez évben kivételesen f. évi szept. hó 29. és 30-án,

a Gömör-Kishont vármegye területéhez tartozó **Sumjác** községben a minden év május hó 6-ára eső orsz. vásár ezentúl állandóan minden év máj. hó 7-én tartassanak meg.

Szerkesztői üzenetek.

(Valamennyi olvasónknak szívélyes üdvözlötünk.)

Figyelmeztetés. Azon t. olvasóink czi-meire, a kiknek előfizetésük jelen évnegyed befejeztével lejárt és azt a jövő számig meg nem ujtják, a lapnak küldését beszüntetjük.

Katula Géza ipart. elnök, Párkány. Külön levél ment. — A testületi díjak alól senki sem menthető fel; iparigazolványokat csakis az I fokú iparhatóság állíthat ki a törvényesen előirt okmányok alapján.

Straszina Gyula, Fehérvár. A gyors fényképezet nem képesített iparág; a szakszerűen, fényképezési műteremben dolgozó fényképész-segédeknek is kell munkakönyvvel birniok és azok is kötelesek a kerületi betegpénztárba beiratkozni, illetve főnökeik részéről bejelentetni.

A múlt számunk „egy iparosa”, Makó. A mai számunkban közzétett válasz egész más irányban világítja meg az ügyet, mint a hogy Ön azt előadta. Azt látjuk a közleményekből, hogy önök is szeretnének egyesülni, ami helyén is volna, csakhogy közeledni egymáshoz nem tudnak. Ha nem csalódnak feltevéstünkben, ugy szívesen állunk rendelkezésére békéjük helyreállításában.

Hoffman Antal, Temesvár. Kivánságát teljesíteni fogjuk. Sorsjegyek nálunk nem kaphatók; ha ilyeneket óhajt vásárolni, ugy csakis állandó értékeket ajánlunk. Időnkinti rendszerint jótékonycélú sorsjegyek árai 1—2 korona. — **Megrendelőink** szépen szaporodnak ugyan, csak nem igen tudnak megszokni a pontos fizetéshez.

Sz. J., Putnok. A kértett esetben nem szükséges erkölcsi bizonyítvány, de léteznek ipar-engedélyek, melyeknél ez főfeltétel.

Somogyi Antal ipart. jegyző, Balmazujváros. Bécses sorait vettük. Köszönjük szíves elismerését és jókivánságait.

Előfizetések elismerése:

Iparos olvasókör Békés, Ipartestület Bezdán, Szász Károly Opaticza, Szabó Sándor H.-M.-Vásárhely, Csarmos Imre H.-M.-Vásárhely, Robelly-Thaisz Fáni Nagy-Bánya, Ipartestület Tornalya, Kecskeméti Béla H.-M.-Vásárhely, Höös Lajos H.-M.-Vásárhely, Posztos Lajos H.-M.-Vásárhely, Kindl Mátyás Bács-Vaskút, Jakablevits Pál Szeged, Papp Mihály Krompach, Ipartestület Orosháza, Ipartestület Gödöllő.

Munkaközvetítés.

Munkakereslet és kínálat 1903. évi márczius hó 27-ig.

	Keres- let	Kínál- kozók		Keres- let	Kínál- kozók		Keres- let	Kínál- kozók
Arany- és ezüstműves	—	4	Gőzkazán- és felszerelés-kész., kazánkovács	—	59	Kötélgyártó	1	2
Asztalos	29	524	Hangszerkészítő	—	3	Kőműves	4	167
Ács	—	116	Hentes	1	94	Könyvkötő	9	36
Agynemű- és kötyszerkészítő	1	1	Kalapos	6	5	Lakatos	5	336
Bádogos	1	186	Kádár	7	32	Mázoló	—	112
Bőrdiszárúkészítő	—	—	Kályharakó, kályhacsinaló	1	11	Mechanikus	—	62
Czipész	93	66	Kárpitos	3	62	Mészáros	—	44
Czukrasz, mézeskalácsos	1	8	Kefekötő és fésűs	6	3	Selyem- és kelmepestő	5	4
Esztergályos (famunkára)	10	33	Kéményseprő	—	9	Óras	4	8
Fém- és vasesztergályos	—	102	Kerékgyártó	32	51	Pala- és cserepfedő	—	8
Fém- és vasöntő	8	47	Keztyűs- és sérvkötő-készítő	—	—	Paszománykészítő	1	—
Fémkőszőrülő, csiszoló	4	4	Kocsifényező	9	57	Pék	—	20
Fodrász	8	90	Kosárfonó	1	2	Rézkovács	—	49
Fonó- és szövőségéd	2	2	Kovács, kék vács, szerszám- készítő, reszelővágó	16	316	Szobafestő	1	85
Fafaragó	2	27	Kőfaragó	1	38	Szűcs	1	14
Gáz- és vízvezetékyszerelő	—	22	Kötészövő, kötősegéd	1	1	Szabó (férfi és női)	281	80
Gépgyártó, géplakatos	2	338				Szjgyártó, bőrdandós	13	40
Gépszijkészítő	—	—				Timar, varga, bőrfestő	—	5

A munkaközvetítés ingyenes, megkeresésekhez azonban válaszbélyeg csatolandó.

Kérjük olvasóinkat, kérdézősködések vagy megrendeléseknél, „A Mi Lapunkra“ hivatkozni leveleikben.

Pály Testvérek
vasöntőde és gépgyára
Szegeden, Kálvária-utca.

Gyárt:
Borsajtókat.
Felvonó darut.

ELVÁLLAL:
Gépjavitásokat, új gépek és gép-
részek, vasöntvények készítését.
Szij- és fogaskerekek, tengők,
csapágyak, gőzmalom, téglagyár-
és kendergyár berendezéseket.

Törlesztéses kölcsön.

Városi bér- és lakházakra, telkekre, mezőgazdasági birtokokra, sőt még csak építkezés alatt levő bérházakra is a létező

legolcsóbb
jelzálogi törlesztéses
pénzkölcsön

nyerhető az alábbi évi annuitások mel-
lett: **10 éves kölcsönöknél** 12.82%-ra,
20 éves kölcsönöknél 7.60%-ra,
30 éves kölcsönöknél 6.10%-ra,
40 éves kölcsönöknél 5.40%-ra,
50 éves kölcsönöknél 5%-ra,
mely százalékban ugy a kamat, valamint
a törlesztéses hányad már befoglaltatik.
Községi tartozások convertáltatnak a
legolcsóbb kamatláb mellett. A fel-
szeről a kölcsön bármikor visszafizethető.

Pongrácz Mihály és társa
bank- és váltóháza
S Z E G E D E N.

Első szegedi
fehérnemű gőzmosó és fényvasaló ipartelep.
SZEGED, Zrinyi-utca 10.

Ipartelepem berendezése oly nagy méretű, hogy **naponta 5000** darab fehérnemű **kimosását és vasalását** a kívánható legjobb ki-
vitelben elvállalhatom. *A házi kezelés feltétlenül többé kerül.*A mosásra és vasalásra átvett ruhaneműeket 24 óra alatt tisztán
visszaszállítom. A mosás tisztán gőzzel, **chlormész és egyéb fehér-
neműt rongáló káros anyagok vegyítése nélkül** történik.**Árak mosás és vasalásért:**

Férfi ing	24 fill.	Gallér	4 fill.	Asztalkendő, feh. 3 fill.
Női ing	14 >	Kézező	4 >	tarka 2 >
Gyermek ing	16 >	Puha ing	10 >	Lepedő
Háló ing	10 >	Zsebkenő	3 >	Dunnahaj
Háló kabát	24 >	Törülköző	6 >	Párnahaj, nagy
Férfi alsónadrág	8 >	Asztalterítő, nagy 10 >		Párnahaj, kicsi
Női nadrág	12 >	Asztalterítő, kicsi 8 >		Pikké mellény

Asztalfutók, kézimunkák a legolcsóbb áron.

Csipkefüggönyök tisztítása és festése megegyezés szerint.

Nagy ruhamosások igen olcsó átlag-áron elvállaltatnak.

— A ruhák a háztól és házhoz szállítatnak. —

Becsés megrendelését kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Telefon 394. sz.

Hoffmann Hugó.

**Asztalosok és
butorgyárosok
figyelmébe.**

A legszebb kivitelű
sárga- és vörösréz
BUTORVASALÁST

készíti
SEELENFREUND S.
butorvasalás készítő,
véső-mester.
SZEGED, Valéria-tér 9. sz.

**A NAGYSZEBENI * * * * *
* * * * * FÖLDHITELINTÉZET
TÖRLESZTÉSES KÖLCSÖNÖKET**

4 1/2 % és 5 % záloglevelekben engedélyez rendkívül előnyös feltételek mellett földbirtokokra és nagyobb vidéki városokban — megelőző helyszíni szemle után — bérházakra is. A tőke a kamatfizetéssel együtt félévi részletekben törlesztetik 30 1/2, 38, 40 1/2 vagy 50 év alatt. **A kölcsönök középpénzben fizetendők ki a záloglevelek teljes névértékében.** Kölcsönajánlatokat elfogad és minden fölvilágosítással készségesen szolgál

Halmi Mór,
„Bank- és Jelzálogkölcsön-üzlete”
Szeged, Tisza Lajos-körút 27.

Országos műfestészeti. iparművészeti intézet.

Főt. papságnak bíboros hercegprímás Ó Eminenciája, 67,698. sz. a. és Tolnai Festetich Tasziló gr. ur ó nagymélt. által ajánlva. Az oktatást ó nagymélt. Császka Gy. kalocsai érsek ur nagylelkű áldozatkészsége folytán olaszországi műfestők és marmarványozóktól nyertem.

Számos elismerő nyilatkozat.

!!!Pártoljuk a magyar iparművészetet!!!

Templomfestés stíl szerint. Gipszmárvány (stucco). Oltárképek, oltárépítés és márványozások. Tervek, rajzok készítése, nagyítása. Toronykereszt aranyozások állvány nélkül.

Olajba festett oltárképek festése művészi kivitelben, bámulatos olcsón.

1 kép	240 cm. m.	140 cm. széles	80—120 frtig
1	180	120	50—80
1	88	55	25—58

Szegényebb községek 25% engedményben részesülnek.

Legujabb találmányom **nedves falaknak szárazzá tétele** festés által, grundolás felesleges, hulladékok nem léteznek a

magyar új enyv néel, amely kizárólag csak nálam kapható. — **100 kilo 25 kor.,** úgy, hogy meghigitva egy kilo enyv **csak 4 fillérbe** kerül. De a festőnek azáltal is nagy előnyére van, mert oly kész enyvvet kap, amelyet bármily vízzel megritkíthat, szagtalan, főzni nem kell és sok időn át tartható, mert nincs romlásnak kitéve.

BÁTORI (BLASKOVITS) MIHÁLY, műfestész,
Szabadka, VII. ker., Erdő-utca 66. sz.

KUNITZER JENŐ
ortopéd és különlegességi cipész-üzlete
SZEGEDEN, Kossuth Lajos-sugárt,

szemben a Csikós-féle sörcsarnokkal

Kitűnő munkámmal a legkényesebb igényeket is legjobban kielégítem. Erzékeny lábaknál felette nagy gondot fordítok.

Gyors, pontos, gondos és olcsó munkát ígérve, kérem becses rendeléseit.

Fűtő-anyagok

legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrása

Schlésinger Mór

tűzifa- és szén-kereskedésében
Szegeden Párisi-körút 35.

Telefon 146. szám.

Ajánlok szobafűtéshez legjobb minőségű **Karolinbányai porosz szalon-szenet, légszusz-pirszenet** és legjobb minőségű **hazai petrozsényi koczka-szenet.** — Kereskedők és iparosok figyelmét különösen felhívom a tisztán kezelt **fa-szenemre.**

Tűzifa felaprítva is megrendelhető, mit házhoz szállítok.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásért kezeskedem.

**ELSŐ SZEGEDI
HARISNYAKÖTŐGYÁR.**

Babós Elek
kötszővő-gyára Szegeden.

Nagy raktár
minden e szakmába vágó cikkekből.
Egyedüli beszerzési forrás saját készítésű egész vékony kötött harisnyakban.
Elvállal fejeleket, még a vékony szövötteket is, 25—50 krig.

Olvassuk!

Fontos!

Nélkülözhetlen háztartási, ipari és gazdaság. cikkek!

KIZÁRÓLAG HAZAI GYÁRTMÁNYU
legszolidabb kivitelű kefeárúk a legolcsóbb árak mellett kaphatók:

Ifj. Vajda Sámuel

kefeárugyár nagybani raktárában
SZEGEDEN, Vár-utca 1. szám.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen utánvét mellett eszközöltetnek.

Eladás nagyban és kiskisnyben.

Eladás nagyban és kiskisnyben.

Árjegyzék

kivánatra

ingyen

és bérmentve.

!!! Hatóságilag engedélyezett !!!

Első szegedi

FORGALMI IRODA

Bástya-uteza 17. (Pollitzer-ház.)

Van szerencsém a n. érdemű közönségnek tudomására hozni, hogy fenti irodámban mindennemű nemesebb elemeket, nagy összeköttetésekkel fogva, rövid idő alatt az egész országban elhelyezek: pld. kereskedő segédok, könyvelők, irnokok, magántanítónok, nevelők, bonnek, kulcsárnok, gazdatisztek, ispánok, gyakornokok minden szakmában stb.

Ház- és földeladás

örökáron és haszonbérletbe.

!! PÉNZ !!

Jelzálog-kölcsönök

házakra és földekre,

4, 4½ és 5%-os kamatra,

10, 20, 30, 40, 50, 60 évi lefizetésre.

Végre házasságot is közvetítek és azt legnagyobb titoktartás mellett, legnagyobb lelkiismerettel bonyolítom le.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Brausweller János
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műóras, föltalálója
a remontoir ingaóráknak
stb. stb.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

A kinek mezőgazdasági birtokát vagy szilárdan épült városi bérházát 5½%-nál nagyobb kamatu kölcsön terhelni vagy egyáltalában kedvező jelzálog hitelt óhajt, forduljon bizalommal K. L. jelige alatt „A Mi Lapunk“ kiadóhivatalához. — 1000 koronánál kisebb hitel nem nyújtatik. — Válaszbélyeg kéretik. — Közvetítési díj nincs.

BRAUN JÁNOS

első alföldi hangszerkészítő és látszerészeti üzlete

Kárász-uteza 7. SZEGEDEN. Kárász-uteza 7.

Az eredeti

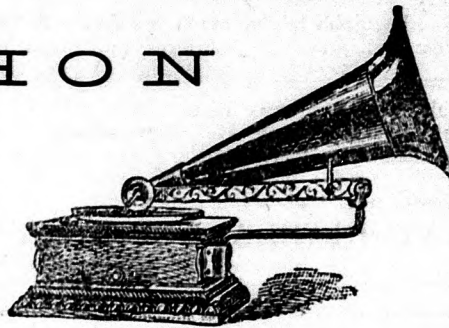
GRAMMOPHON

tulajdonosának élvezetet nyújt,
míg utánzatok csak bosszúságot okoznak!

Tisztán és érthetően beszél a világ minden nyelvén, nevet, dalol, zenél. — Visszaadja a világ legkitünőbb szónokok beszédeit és énekeket, valamint egész zenekarok hangjait a leghűbben.

Mivel automatikusan is kapható, pénzbedobással vendéglősök és kávéházak részére, szórakoztatás mellett, még jó keresetforrás is.

Eredeti gyári árak.

Árjegyzék, valamint a kapható kotta-(játék)-lapok jegyzéke díjmentesen.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ajánlja továbbá a legjobb minőségű, saját készítésű

FÚVÓ ÉS VONÓ-HANGSZEREIT

és ezek alkatrészeit, mint: legfinomabb olasz és német bélhúrokat, vonókat stb. — Dús raktárt tart mindennemű hegedűk, gordonkák, gitárok, cziterák, nagybögők, tamburák, czimbalmok, sipolák (clarinetok), fuvolák, okarinák, harmonikák és különféle hangszerek, mindentéle rézfúvók és zenélő automatákból.

Nagy választék orrosipetők, szemüvegek, táv- és látóóvek, szesz-, hő- és légaúlmérők-, vízmértékek- és rajzeszközökben.

Egyedüli készítője a megedzett rugékony aczélszemüvegeknek.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyomatott Traub B. és Társa könyv- és könyomdájában Szegeden.